

Lp.	Temat jednostki lekcyjnej	Proponowane kryteria oceny ucznia
1.	Epoka nowożytna – charakterystyka okresu	<p>Dopuszczający – wymienia najważniejsze państwa europejskie w XVI w.; określa ramy chronologiczne epoki nowożytnej.</p> <p>Dostateczny – potrafi wskazać podziały chronologiczne epoki nowożytnej; wskazuje na mapie główne państwa europejskie w XVI w.</p> <p>Dobry – wymienia główne problemy polityczne epoki.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje ogólne tendencje rozwoju państw europejskich w okresie nowożytnym, wymienia najważniejsze dynastie panujące i przyporządkowuje je do konkretnych monarchii; swobodnie posługuje się mapą historyczną.</p>
2.	Kultura renesansu w Europie	<p>Dopuszczający – wymienia najważniejsze zabytki doby renesansu; zna daty graniczne tego okresu w sztuce i kulturze europejskiej.</p> <p>Dostateczny – zna i rozumie pojęcia: humanizm, mecenat; przedstawia organizację szkolnictwa w odrodzeniu; zna genezę uniwersytetów.</p> <p>Dobry – dokonuje porównania wizerunku człowieka w renesansie i średniowieczu; wymienia i charakteryzuje zabytki literatury i sztuki renesansu; zna podstawowe pojęcia filozofii średniowiecznej.</p> <p>Bardzo dobry – przedstawia przejawy kultury antyku w kulturze renesansu; omawia działalność publicystyczną pisarzy renesansu; wskazuje przejawy mecenatu; wymienia największych twórców; rozpoznaje na ilustracjach najważniejsze zabytki.</p> <p>Celujący – dostrzega i charakteryzuje lokalne zróżnicowanie sztuki renesansu; charakteryzuje rozwój sztuki na północ od Alp; wyjaśnia, dlaczego Włochy stały się kolebką odrodzenia; zna treść najważniejszych utworów literackich epoki; charakteryzuje sylwetki pisarzy i filozofów.</p>
3.	Rozwój reformacji w Europie	<p>Dopuszczający – zna podłoże ruchów reformacyjnych w Europie; umie wymienić najważniejsze odłamy reformacyjne.</p> <p>Dostateczny – wyjaśnia różnice i podaje cechy wspólne w kościołach reformowanych; zna głównych przedstawicieli i ich programy; opisuje przebieg reformacji w Europie.</p> <p>Dobry – określa przyczyny ruchów reformacyjnych; zna i przedstawia skutki reformacji dla Europy.</p> <p>Bardzo dobry – zna i analizuje źródła do dziejów reformacji;</p>

		<p>charakteryzuje przebieg reformacji, wojen religijnych i dokonuje oceny wpływu reformacji na ówczesne stosunki społeczne; opisuje znaczenie pokoju w Augsburgu i Nocy św. Bartłomieja.</p> <p>Celujący – dokonuje ocen komparatywnych; odnosi ruchy reformacyjne do współczesnego świata; potrafi wygłosić argumenty przywódców ruchów reformacyjnych.</p>
4.	Kontreformacja w Europie	<p>Dopuszczający – zna podłoże działań kontrreformacyjnych w Europie; umie wymienić najważniejsze działania kontrreformacyjne.</p> <p>Dostateczny – wyjaśnia i podaje przebieg obrad soboru w Trydencie; zna główne cechy postanowień.</p> <p>Dobry – opisuje przebieg kontrreformacji w Europie; opisuje tolerancję religijną; wskazuje na znaczenie zakonu jezuitów, nowych zakonów i postanowień soboru w Trydencie.</p> <p>Bardzo dobry – zna i analizuje źródła do dziejów kontrreformacji; charakteryzuje przebieg kontrreformacji, wojen religijnych i dokonuje oceny wpływu kontrreformacji na ówczesne stosunki społeczne; wyjaśnia rolę sztuki i szkolnictwa w służbie kontrreformacji.</p> <p>Celujący – dokonuje ocen komparatywnych; odnosi się do kontrreformacji i do współczesnego świata; potrafi wygłosić argumenty przywódców ruchów kontrreformacyjnych.</p>
5.	Dualizm w rozwoju ekonomicznym Europy	<p>Dopuszczający – wyjaśnia pojęcie: dualizm, zna główne różnice w rozwoju ekonomicznym wschodniej i zachodniej Europy w XVI–XVII w.</p> <p>Dostateczny – zna pojęcia: defeudalizacja, refeudalizacja, system nakładczy, manufaktura, kompania handlowa, połownictwo; wskazuje na mapie rozwijające się gospodarczo obszary ówczesnej Europy; wymienia dziedziny gospodarki wczesnonowożytnej Europy, w których najwyraźniej zaznaczył się postęp technologiczny.</p> <p>Dobry – charakteryzuje dziedziny gospodarki wczesnonowożytnej Europy, w których najwyraźniej zaznaczył się postęp technologiczny; wyjaśnia, na czym polegał system nakładczy; charakteryzuje produkcję manufakturowej; wymienia główne europejskie kompanie handlowe.</p> <p>Bardzo dobry – wyjaśnia, na czym polegała tzw. rewolucja cen w XVI-wiecznej Europie; charakteryzuje różnice w rozwoju gospodarczym pomiędzy Europą wschodnią i zachodnią; potrafi wskazać i scharakteryzować różnice pomiędzy produkcją rzemieślniczą</p>

		<p>a manufakturową.</p> <p>Celujący – formułuje własną ocenę rozwoju gospodarczego Europy Zachodniej i Wschodniej; analizuje teksty źródłowe i samodzielnie konstruuje wnioski odnośnie omawianego tematu; konfrontuje je z opiniami zawartymi w wybranej literaturze uzupełniającej.</p>
6.	<p>Walka o hegemonię w Europie Zachodniej w XVI w.</p>	<p>Dopuszczający – zna pojęcie: hegemonia; zna państwa, które rywalizowały o hegemonię w Europie Zachodniej; zna ramy czasowe tej rywalizacji.</p> <p>Dostateczny – zna główne jej etapy; zna przebieg konfliktu na każdym z trzech teatrów zmagania militarnych.</p> <p>Dobry – zna pojęcia i główne postacie, związane z omawianym tematem dostrzega mechanizmy rywalizacji o przewodnictwo polityczne w Europie Zachodniej od końca XV do połowy XVI w.; omawia przebieg wojen włoskich, rewolucji w Niderlandach i rywalizacji angielsko-hiszpańskiej, posługując się mapą.</p> <p>Bardzo dobry – zna skutki rywalizacji o hegemonię w Europie Zachodniej, omawiając przebieg rywalizacji posługuje się właściwymi pojęciami i rozumie ich znaczenie; dostrzega rolę poszczególnych postaci w przebiegu konfliktu.</p> <p>Celujący – w toku wypowiedzi odwołuje się do właściwych fragmentów źródeł wykorzystywanych podczas lekcji; formułuje własną ocenę zmagania o hegemonię w Europie Zachodniej; analizuje teksty źródłowe i samodzielnie konstruuje wnioski odnośnie omawianego tematu; samodzielnie konfrontuje je z opiniami zawartymi w wybranej literaturze uzupełniającej.</p>
7.	<p>Wojna trzydziestoletnia</p>	<p>Dopuszczający – umiejscawia w czasie i przestrzeni wydarzenia wojny trzydziestoletniej.</p> <p>Dostateczny – wymienia państwa uczestniczące w konflikcie; określa charakter wojny trzydziestoletniej; wymienia jej przyczyny; zna przebieg oraz główne skutki konfliktu; zna pojęcia związane z omawianym tematem; wymienia główne postacie uczestniczące w konflikcie.</p> <p>Dobry – wyraża krytykę wobec wojny jako sposobu rozwiązywania konfliktów; wyjaśnia przyczyny wojny trzydziestoletniej; wyjaśnia pojęcia związane z omawianym tematem.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje główne postacie uczestniczące w</p>

		<p>konflikcie; dostrzega związki pomiędzy eskalacją napięć w XVII-wiecznej Europie na tle politycznym a antagonizmami religijnymi wywołanymi reformacją.</p> <p>Celujący – rozumie rzeczywiste powody gier politycznych prowadzonych pod sztandarem wojny religijnej; potrafi samodzielnie przeprowadzić grę decyzyjną i w jej trakcie korzysta z właściwych fragmentów tekstów źródłowych i literatury uzupełniającej; formułuje własne wnioski, opinie i potrafi je argumentować.</p>
8.	Życie religijne w dobie nowożytnej*	<p>Dopuszczający – wymienia najważniejsze wyznania w XVI-wiecznej Europie; zna pojęcia: reformacja, kontrreformacja, rekatolicyzacja.</p> <p>Dostateczny – wskazuje na mapie rozmieszczenie wyznawców największych religii w Europie; wie, jakie kraje pozaeuropejskie były objęte działalnością misyjną; wie, jakie nurty w religiach narodziły się w XVII i XVIII w.; zna pojęcia: jezuita, pijarzy, oratorianie.</p> <p>Dobry – charakteryzuje sytuację Kościoła po pokoju westfalskim; omawia rozwój i przemiany zachodzące w kościołach reformowanych we Francji i Anglii; zna pojęcia: gallikanizm, jansenizm.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje działalność zakonów powstałych w XVII i XVIII w.; omawia rozwój ruchu pietystów i metodystów; charakteryzuje założenia i działalność wolnomularstwa.</p> <p>Celujący – dostrzega różnice i podobieństwa w różnych odłamach religijnych powstałych w XVII i XVIII w.; potrafi scharakteryzować ich współczesną działalność.</p>
9.	Kultura europejskiego baroku	<p>Dopuszczający – wymienia najważniejsze zabytki doby baroku; zna daty graniczne tego okresu w sztuce i kulturze europejskiej.</p> <p>Dostateczny – zna i rozumie pojęcia: manieryzm, rokoko; dostrzega rolę Kościoła katolickiego w kształtowaniu kultury baroku.</p> <p>Dobry – dokonuje porównania wizerunku człowieka w baroku i renesansie; wymienia i charakteryzuje zabytki literatury i sztuki baroku; rozróżnia cechy charakterystyczne i elementy programowe sztuki baroku związanej z kontrreformacją i dworami władców.</p> <p>Bardzo dobry – wymienia największych twórców; rozpoznaje na ilustracjach najważniejsze zabytki; zna rozwój i dokonania filozofii oraz nauki epoki; zna rozwój sztuki baroku w krajach protestanckich.</p> <p>Celujący – charakteryzuje rozwój muzyki baroku; wymienia największych kompozytorów epoki i ich dzieła; zna treść</p>

		najważniejszych utworów literackich epoki, charakteryzuje sylwetki pisarzy i filozofów.
10.	Absolutyzm francuski	<p>Dopuszczający – zna pojęcie: absolutyzm i odnosi je do ustroju politycznego właściwych państw nowożytnej Europy; kojarzy z absolutyzmem francuskim postaci kard. Richelieu, Ludwika XIV i J. B. Colberta.</p> <p>Dostateczny – zna podstawowe daty związane z francuskim absolutyzmem; zna genezę absolutyzmu we Francji; zna zasady funkcjonowania systemu rządów absolutnych i ich podstawowych filarów; zna ważne fakty i postaci, związane z kształtowaniem i funkcjonowaniem rządów absolutnych.</p> <p>Dobry – zna pojęcia związane z omawianym tematem; wyjaśnia przyczyny wykształcenia się absolutnej formy rządów we Francji oraz wskazuje skutki społeczno-gospodarcze i polityczne wykształcenia się tej formy rządów; charakteryzuje sylwetki głównych postaci związanych z absolutyzmem francuskim.</p> <p>Bardzo dobry – wyjaśnia pojęcia związane z omawianym tematem; charakteryzuje wczesnonowożytną myśl polityczną i dostrzega jej wpływ na ówczesnych monarchów, mężów stanu i polityków.</p> <p>Celujący – dokonuje krytycznej, opartej na wiedzy źródłowej i pozazródłowej, oceny tej formy rządów i zajmuje własne stanowisko wobec omawianej problematyki.</p>
11.	Rewolucja w Anglii	<p>Dopuszczający – zna pojęcia: rewolucja angielska, purytanie, rojaliści i odnosi je do właściwych wydarzeń i dat.</p> <p>Dostateczny – wymienia podstawowe fakty związane z rewolucją angielską; zna pojęcia i postaci, związane z omawianym tematem; omawia najistotniejsze fakty z okresu rewolucji angielskiej; zna pojęcia: independenci, Armia Nowego Wzoru, Krótki Parlament, Długi Parlament, Lord Protektor.</p> <p>Dobry – zna jej przyczyny, przebieg i skutki; omawia proces wykształcania się angielskiej monarchii parlamentarnej; rozumie rolę wybitnej jednostki w dziejach państw i narodów; charakteryzuje działalność Olivera Cromwella.</p> <p>Bardzo dobry – przedstawia genezę rewolucji angielskiej, akcentując krytyczny stosunek do rządów absolutnych; w genezie rewolucji angielskiej dostrzega związki pomiędzy rozwojem kapitalistycznej</p>

		<p>formy stosunków społeczno-gospodarczych a wzrostem znaczenia politycznego burżuazji.</p> <p>Celujący – wskazuje związki pomiędzy XVII-wieczną rewolucją angielską a wydarzeniami z XIII w. (okoliczności ogłoszenia Wielkiej Karty Swobód); przedstawia własną ocenę genezy, przebiegu i skutków rewolucji angielskiej formułowaną na podstawie właściwie dobranych fragmentów tekstów źródłowych i literatury uzupełniającej; potrafi przeprowadzić dyskusję odnośnie kwestii społeczno-gospodarczych i politycznych, które wywołały rewolucję angielską.</p>
12.	Powtórzenie wiadomości: Epoka nowożytna	<p>Dopuszczający – wymienia najważniejsze państwa europejskie w XVI i XVII w.; określa ramy chronologiczne epoki nowożytnej; lokalizuje w czasie i przestrzeni reformację, wielkie odkrycia geograficzne, rewolucję w Anglii, wojnę trzydziestoletnią.</p> <p>Dostateczny – potrafi wskazać wewnętrzne podziały chronologiczne epoki nowożytnej; wskazuje na mapie główne państwa europejskie w XVI w.; zna przyczyny i skutki reformacji i kontrreformacji, odkryć geograficznych, rewolucji w Anglii, wojny trzydziestoletniej; zna główne idee w sztuce, polityce i religii epoki wczesnonowożytnej; potrafi wymienić kluczowe postaci epoki.</p> <p>Dobry – potrafi scharakteryzować główne idee w sztuce, polityce i religii epoki wczesnonowożytnej; zna działania najważniejszych postaci epoki; poprawnie posługuje się pojęciami z zakresu dziejów politycznych, religijnych, gospodarczych, społecznych.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje ogólne tendencje rozwoju państw europejskich w okresie nowożytnym; wymienia najważniejsze dynastie panujące i przyporządkowuje je do konkretnych monarchii; swobodnie posługuje się mapą historyczną; samodzielnie analizuje różne typy źródeł historycznych z epoki.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością literatury popularnej i naukowej dotyczącej epoki w zakresie, który wykracza poza podstawę programową; samodzielnie formułuje sądy i uzasadnia je na podstawie różnych źródeł informacji syntetyzuje wiadomości.</p>
13.	Test: Epoka nowożytna	Według punktacji przyjętej przez nauczyciela.
14.	Kultura odrodzenia w Polsce	Dopuszczający – wymienia najważniejsze zabytki polskiego odrodzenia; zna daty graniczne tego okresu w sztuce i kulturze

		<p>polskiej; wie, któredy przenikały idee renesansu do Polski.</p> <p>Dostateczny – dostrzega rolę dworu królewskiego w rozwoju kultury renesansu; wymienia najważniejszych twórców polskiego renesansu.</p> <p>Dobry – wymienia i charakteryzuje zabytki literatury i sztuki polskiego renesansu; omawia działalność najważniejszych pisarzy i publicystów (Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Jana Kochanowskiego, Mikołaja Reja).</p> <p>Bardzo dobry – wymienia największych twórców architektury; rozpoznaje na ilustracjach najważniejsze zabytki; zna rozwój i dokonania polskiej nauki i jej przedstawicieli; charakteryzuje organizację szkolnictwa na ziemiach polskich i wskazuje najważniejsze placówki.</p> <p>Celujący – zna treść najważniejszych utworów literackich epoki; charakteryzuje sylwetki architektów i uczonych.</p>
15.	Reformacja i kontrreformacja w Polsce	<p>Dopuszczający – zna podłoże ruchów reformacyjnych na ziemiach polskich; umie wymienić najważniejsze odłamy reformacyjne i działania kontrreformacyjne.</p> <p>Dostateczny – wyjaśnia różnice i podaje cechy wspólne w kościołach reformowanych; zna głównych przedstawicieli i ich programy; opisuje przebieg reformacji i kontrreformacji na ziemiach polskich.</p> <p>Dobry – określa przyczyny ruchów reformacyjnych; zna i przedstawia skutki reformacji, głównych przedstawicieli na ziemiach polskich, zasady ugody sandomierskiej i konfederacji warszawskiej, unii brzeskiej; opisuje działania kontrreformacyjne.</p> <p>Bardzo dobry – zna i analizuje źródła do dziejów reformacji i kontrreformacji; charakteryzuje przebieg reformacji, kontrreformacji, wojen religijnych i dokonuje oceny wpływu reformacji i kontrreformacji na ówczesne stosunki społeczne na ziemiach polskich, wyjaśnia rolę sztuki i szkolnictwa w służbie kontrreformacji; przedstawia działalność Piotra Skargi, władców elekcyjnych.</p> <p>Celujący – dokonuje ocen komparatywnych; odnosi się do reformacji i kontrreformacji i do współczesnego świata na ziemiach polskich; potrafi wygłosić argumenty przywódców ruchów reformacyjnych i kontrreformacyjnych na ziemiach polskich.</p>
16.	Europa Środkowowschodnia	<p>Dopuszczający – lokalizuje w przestrzeni państwa Europy Środkowowschodniej w XVI w.</p>

	w XVI w.	<p>Dostateczny – zna podstawowe fakty, daty oraz główne postaci związane z omawianym tematem; potrafi wskazać na mapie państwa Europy Wschodniej w XVI w. i Półwyspu Skandynawskiego; wymienia główne problemy dotyczące regionu w XVI w.; charakteryzuje tę część Europy pod względem politycznym i społeczno-gospodarczym; zna pojęcia i główne postacie związane z omawianym tematem.</p> <p>Dobry – omawia główne fakty z ówczesnych dziejów państwa ruskiego, czeskiego, węgierskiego oraz państw Półwyspu Skandynawskiego.</p> <p>Bardzo dobry – wyjaśnia pojęcia i charakteryzuje czołowe postacie związane z omawianym tematem; wyjaśnia proces kształtowania się absolutyzmu na Rusi Moskiewskiej; wskazuje związki pomiędzy ekspansją turecką w tej części Europy a wydarzeniami w państwie czeskim i węgierskim.</p> <p>Celujący – charakteryzuje sytuację polityczną na ówczesnym Półwyspie Skandynawskim powstałą w rezultacie zerwania unii kalmarskiej; dostrzega zależności pomiędzy procesami społeczno-gospodarczymi zachodzącymi w ówczesnej Europie Wschodniej i na Półwyspie Skandynawskim a sytuacją polityczną w regionie; formułuje własne wnioski i oceny wobec omawianego tematu, opierając się na analizie źródeł i przytaczanych fragmentach literatury uzupełniającej.</p>
17.	Polityka wewnętrzna i zagraniczna Jagiellonów	<p>Dopuszczający – zna imiona ostatnich władców Rzeczypospolitej z dynastii Jagiellońskiej oraz daty ich panowania; zna główne wydarzenia wewnątrz państwa polsko-litewskiego.</p> <p>Dostateczny – zna pojęcia związane z omawianym tematem; wyjaśnia pojęcia związane z tematem oraz charakteryzuje sylwetki Zygmunta I i Zygmunta II Augusta; wskazuje na mapie obszar ówczesnej Rzeczypospolitej; wymienia nazwy państw związanych dynastycznie z Jagiellonami; zna przebieg konfliktu polsko-krzyżackiego na początku XVI w.</p> <p>Dobry – wymienia nazwy państw rywalizujących o <i>Dominium Maris Baltici</i>; charakteryzuje stosunki dynastyczne Jagiellonów w XVI w.; omawia okoliczności sekularyzacji zakonu krzyżackiego i przebieg hołdu lennego z 1525 r.; zna i wskazuje konsekwencje unii realnej z Litwą z 1569 r.</p>

		<p>Bardzo dobry – przedstawia zasady elekcji <i>vivente rege</i> i elekcji <i>viritim</i>; charakteryzuje reformy wprowadzone w Rzeczypospolitej za panowania ostatnich Jagiellonów; różnicuje i analizuje zasady elekcji <i>vivente rege</i> i elekcji <i>viritim</i>; wymienia korzyści, jakie przyniósł Rzeczypospolitej hołd pruski; charakteryzuje podłoże unii realnej i wskazuje różnice wobec unii personalnej.</p> <p>Celujący – wymienia i charakteryzuje urzędy wspólne dla Korony i Litwy oraz odrębne; przedstawia własną opinię polityki wewnętrznej i zagranicznej ostatnich Jagiellonów na tronie polskim, opierając się na materiale źródłowym i samodzielnie dobranej literaturze przedmiotu.</p>
18.	Rzeczpospolita szlachecka i oligarchia magnacka	<p>Dopuszczający – zna pojęcia i postacie, związane z omawianym tematem.</p> <p>Dostateczny – zna daty, które odnoszą się do okresu demokracji szlacheckiej i magnackiej oligarchii; wyjaśnia pojęcia związane z tematem.</p> <p>Dobry – omawia zasady funkcjonowania szlacheckiej demokracji i magnackiej oligarchii; charakteryzuje ustrój Rzeczypospolitej w okresie od XVI do końca XVII w.; dostrzega wady szlacheckiego demokratyzmu.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje przyczyny słabości demokracji szlacheckiej.</p> <p>Celujący – dostrzega, wskazuje i charakteryzuje niebezpieczeństwa dla państwa polsko-litewskiego, jakie niosła ze sobą ewolucja jego ustroju od demokracji szlacheckiej do oligarchii magnackiej; dokonuje krytycznej oceny zjawiska, jakim jest „nadmiar demokracji szlacheckiej”; wskazuje i uzasadnia niebezpieczeństwa, jakie niesie to zjawisko; rozumie i wyjaśnia znaczenie aktywności obywatelskiej w społeczeństwach demokratycznych, odnosząc się do omawianego tematu.</p>
19.	Gospodarka folwarczno-pańszczyźniana	<p>Dopuszczający – zna cechy charakteryzujące gospodarkę folwarczno-pańszczyźnianą w Polsce.</p> <p>Dostateczny – porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich z Europą; potrafi wskazać na folwark ekspansywny i autonomiczny.</p> <p>Dobry – dostrzega związki między wzrostem znaczenia szlachty a rozwojem gospodarczym ziem polskich; wskazuje na rolę pańszczyzny w gospodarce folwarczno-pańszczyźnianej; wskazuje na rolę rzemiosła</p>

		<p>i rozwój miast oraz handlu.</p> <p>Bardzo dobry – dokonuje oceny rozwoju gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej, rozwoju obciążeń pańszczyźnianych; dokonuje analizy źródeł i przedstawia zmiany w strukturze społecznej; wskazuje na nowości w gospodarce; wyjaśnia twierdzenia i obala mity o Polsce jako spichlerzu Europy.</p> <p>Celujący – potrafi dokonać szerokiej i krytycznej analizy i oceny opartej na wiedzy źródłowej i pozaźródłowej; zna zasady funkcjonowania gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej.</p>
20.	Pierwsze wolne elekcje	<p>Dopuszczający – zna pojęcia i postaci związane z omawianym tematem; lokalizuje kluczowe wydarzenia w czasie i przestrzeni.</p> <p>Dostateczny – zna kolejność panowania władców elekcyjnych; zna przyczyny i skutki podstawowych problemów wewnętrznych i zewnętrznych, z jakimi borykała się Polska za ich panowania.</p> <p>Dobry – omawia przemiany ustrojowe, jakie zachodziły w okresie monarchii elekcyjnej w Polsce, funkcjonowania szlacheckiej demokracji i magnackiej oligarchii; zna pojęcia: rokosz, klientela, abdykacja.</p> <p>Bardzo dobry – potrafi scharakteryzować zalety i wady panujących w Polsce władców elekcyjnych i hierarchizować czynniki determinujące ich decyzje polityczne; rozumie ogólną sytuację geopolityczną Rzeczypospolitej w XVI i XVII w.; samodzielnie analizuje źródła historyczne dotyczące różnych aspektów dziejów polskiej monarchii elekcyjnej.</p> <p>Celujący – dostrzega, wskazuje i charakteryzuje niebezpieczeństwa dla państwa polsko-litewskiego, jakie niosła ze sobą elekcyjność tronu; dokonuje krytycznej analizy sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej Polski w okresie monarchii elekcyjnej.</p>
21.	Wojny XVII w. i ich konsekwencje	<p>Dopuszczający – zna genezę i przebieg wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w XVII w.</p> <p>Dostateczny – porównuje uzbrojenie, taktykę wojenną, przebieg kampanii prowadzonych wojen w XVII w.; zna najwybitniejszych polskich dowódców.</p> <p>Dobry – opisuje przebieg wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w XVII w.; charakteryzuje podłoże i przebieg powstań kozackich.</p> <p>Bardzo dobry – na podstawie analizy źródeł i literatury pięknej</p>

		<p>dokonuje oceny postaw społeczeństwa polskiego w trakcie wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w XVII w.</p> <p>Celujący – dokonuje porównań i ocen komparatywnych dotyczących wojen, które były prowadzone przez Rzeczpospolitą w XVII w.; dostrzega zależności pomiędzy wojnami prowadzonymi na ziemiach polskich a tymi w Europie; wykorzystuje wiedzę pozaźródłową dotyczącą uzbrojenia, technik wojskowych Rzeczypospolitej i jej sąsiadów.</p>
22.	Skutki wojen XVII w.	<p>Dopuszczający – zna konsekwencje wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w XVII w., powstań kozackich.</p> <p>Dostateczny – omawia sytuację na ziemiach polskich po wojnach prowadzonych w XVII w.; dostrzega zmiany w strukturze społecznej, świadomościowej.</p> <p>Dobry – podaje postanowienia zawartych rozejmów, pokojów; przedstawia na mapie zmiany terytorialne.</p> <p>Bardzo dobry – dokonuje analizy źródeł; wyciąga samodzielnie wnioski dotyczące konsekwencji prowadzonych wojen przez Rzeczpospolitą w XVII w.; systematyzuje wiedzę z okresu wojen XVII w.; odnosi się do wydarzeń w Europie.</p> <p>Celujący – wskazuje na ogrom zniszczeń, jakie niesie ze sobą wojna, nie tylko materialnych, ale i społecznych, i świadomościowych.</p>
23.	Kultura baroku w Polsce	<p>Dopuszczający – wymienia najważniejsze zabytki polskiego baroku; zna daty graniczne tego okresu w sztuce i kulturze polskiej.</p> <p>Dostateczny – dokonuje rozróżnienia na sztukę sakralną i świecką oraz potrafi podać przykład dzieła; wymienia najważniejszych twórców polskiego baroku; zna pojęcie: sarmatyzm.</p> <p>Dobry – wyjaśnia pojęcie: sarmatyzm, epistolografia; wymienia i charakteryzuje zabytki literatury i sztuki polskiego baroku; wymienia najważniejszych polskich publicystów, pisarzy i poetów epoki; dostrzega przejawy działalności Kościoła katolickiego w zakresie sztuki.</p> <p>Bardzo dobry – wymienia największych twórców architektury; rozpoznaje na ilustracjach najważniejsze zabytki; zna rozwój i dokonania polskiej nauki i jej przedstawicieli; charakteryzuje organizację szkolnictwa; wskazuje przejawy sarmatyzmu w sztuce i literaturze.</p>

		<p>Celujący – zna treść najważniejszych utworów literackich epoki; charakteryzuje sylwetki pisarzy, architektów; wskazuje na odzwierciedlenie problemów politycznych Rzeczypospolitej w literaturze; potrafi wskazać cechy sarmatyzmu we współczesności.</p>
24.	Powtórzenie wiadomości: Polska w XVI i XVII w.	<p>Dopuszczający – lokalizuje w czasie i przestrzeni najważniejsze z dziejów Polski w XVI i XVII w.; potrafi wymienić w polskich władców i kluczowe postaci historii powszechnej związane z dziejami Polski w XVI i XVII w.</p> <p>Dostateczny – zna przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń związanych z dziejami Polski w XVI i XVII w.; rozumie najważniejsze pojęcia historyczne z dziejów Polski omawianego okresu.</p> <p>Dobry – potrafi scharakteryzować główne idee w polskiej sztuce, polityce i religii XVI–XVII w.; zna działania najważniejszych postaci; w opisywaniu wydarzeń poprawnie posługuje się pojęciami z zakresu dziejów politycznych, religijnych, gospodarczych, społecznych.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje uwarunkowania geopolityczne wpływające na dzieje Polski w omawianym okresie; samodzielnie analizuje różne typy źródeł historycznych; rozumie ciągłość procesu historycznego i trafnie opisuje związki przyczynowo-skutkowe.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością literatury popularnej i naukowej dotyczącej omawianego materiału w zakresie wykraczającym poza podstawę programową; samodzielnie formułuje sądy i uzasadnia je; na podstawie różnych źródeł informacji syntetyzuje wiadomości.</p>
25.	Sprawdzian: Polska w XVI i XVII w.	Według punktacji przyjętej przez nauczyciela.
26.	Oświecenie w Europie	<p>Dopuszczający – wymienia najważniejszych przedstawicieli kultury oświeceniowej; zna największe zabytki oświecenia; zna pojęcia racjonalizm i empiryzm.</p> <p>Dostateczny – wskazuje cechy charakterystyczne sztuki oświecenia; rozumie genezę przemian światopoglądowych; wyjaśnia teorię trójpodziału władzy.</p> <p>Dobry – wskazuje główne kierunki myśli społeczno-politycznej oświecenia; charakteryzuje ich założenia; rozpoznaje zabytki na ilustracji.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje dokonania poszczególnych filozofów; przedstawia cele filozofii oświeceniowej; wymienia najważniejsze</p>

		osiągnięcia nauki XVIII w. i ich praktyczne zastosowanie. Celujący – dokonuje oceny osiągnięć filozofii i nauki oświeceniowej; wskazuje na wpływ starożytności na sztukę oświecenia; wykazuje się znajomością dzieł literackich z omawianego okresu.
27.	Daleki Wschód w okresie nowożytnym*	Dopuszczający – wymienia i wskazuje na mapie: Chiny, Indie, Japonię; potrafi określić ustrój tych państw w okresie nowożytnym. Dostateczny – ogólnie omawia sytuację polityczną w Chinach, Japonii i Indiach w okresie nowożytnym; potrafi wskazać państwa europejskie kolonizujące Daleki Wschód i najważniejsze kolonie. Dobry – przedstawia etapy ekspansji Europejczyków na Dalekim Wschodzie; charakteryzuje przemiany polityczne, jakie zaszły w Chinach i Japonii w okresie nowożytnym. Bardzo dobry – omawia kontakty Indii z Europejczykami; charakteryzuje proces przemian politycznych w Indiach; charakteryzuje gospodarkę i kulturę Japonii, Chin i Indii. Celujący – charakteryzuje ustrój społeczny w Chinach, Japonii i Indiach; krytycznie ocenia wpływy europejskie na Dalekim Wschodzie i dostrzega ich skutki.
28.	Ekspansja kolonialna w XVIII w.	Dopuszczający – wymienia najważniejsze państwa uczestniczące w procesie kolonizacji; zna kierunki ich ekspansji. Dostateczny – opisuje losy ludności autochtonicznej pod panowaniem europejskich kolonizatorów; potrafi wskazać na mapie historycznej najważniejsze posiadłości kolonialne poszczególnych państw. Dobry – zna rolę Kościoła w procesie kolonizacji; potrafi wieloaspektowo naświetlić konsekwencje ekspansji kolonialnej Europejczyków; zna następstwo chronologiczne wydarzeń z zakresu omawianej tematyki. Bardzo dobry – charakteryzuje różnice w polityce kolonizatorów w poszczególnych regionach świata; opisuje sytuację społeczną, gospodarczą i polityczną w koloniach poszczególnych państw; dostrzega i wyjaśnia wpływ kolonizacji na późniejsze dzieje świata, w tym także na wydarzenia współczesne; samodzielnie przeprowadza analizę różnego typu źródeł historycznych. Celujący – samodzielnie ocenia różne aspekty kolonizacji; wykazuje się znajomością literatury popularnej i naukowej z omawianego zakresu.

29.	Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych	<p>Dopuszczający – zna przyczyny i główne etapy wojny; wymienia dokumenty z okresu walk o niepodległość.</p> <p>Dostateczny – charakteryzuje główne założenia dokumentów z okresu wojny o niepodległość; dostrzega rolę, jaką odegrali Jerzy Waszyngton, Tomasz Jefferson i Benjamin Franklin; przedstawia znaczenie udziału cudzoziemców w walkach.</p> <p>Dobry – charakteryzuje główne elementy ustroju Stanów Zjednoczonych; omawia przebieg walk; wskazuje konsekwencje wojny.</p> <p>Bardzo dobry – szczegółowo opisuje kompetencje władz stanowych i centralnych; dostrzega zalety i wady ustroju Stanów Zjednoczonych.</p> <p>Celujący – dokonuje oceny wojny o niepodległość; przedstawia jej dalekosiężne konsekwencje; dostrzega wpływ idei oświeceniowych na wybuch wojny; wykazuje się znajomością literatury na temat wojny.</p>
30.	Wielka Rewolucja Francuska	<p>Dopuszczający – wymienia główne przyczyny rewolucji; zna pojęcie Stany Generalne; wymienia etapy rewolucji.</p> <p>Dostateczny – charakteryzuje przyczyny rewolucji francuskiej z podziałem na polityczne, społeczne i ideologiczne; nazywa poszczególne parlamenty francuskie doby rewolucji; wymienia dokumenty wydane w czasie rewolucji.</p> <p>Dobry – wskazuje kompetencje parlamentów francuskich; wymienia głównych przywódców rewolucji; zna ugrupowania polityczne Legislatywy.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje treść dokumentów; zna okoliczności ich wydania; opisuje przebieg etapów rewolucji; wyraża opinie na temat skutków rewolucji.</p> <p>Celujący – dokonuje oceny rewolucji i jej konsekwencji; zna podstawowe fakty z życia i działalności przywódców rewolucji; wskazuje sposoby realizacji idei oświeceniowych podczas rewolucji; wykazuje się znajomością literatury na temat rewolucji.</p>
31.	Walka o hegemonię w Europie Środkowowschodniej w XVII w.	<p>Dopuszczający – zna pojęcie: hegemonia; zna państwa, które rywalizowały o hegemonię w Europie Wschodniej; zna ramy czasowe tej rywalizacji.</p> <p>Dostateczny – zna główne jej etapy; zna przebieg konfliktu na każdym z teatrów zmagania militarnych.</p> <p>Dobry – zna pojęcia i główne postacie związane z omawianym</p>

		<p>tematem; dostrzega mechanizmy rywalizacji o przewodnictwo polityczne w Europie Wschodniej od XVII do początku XVIII w.; wyjaśnia pojęcia i charakteryzuje postacie związane z omawianym tematem; omawia przebieg wojen Rzeczypospolitej w XVII w. i wojny północnej pierwszego trzydziestolecia XVIII w., posługując się mapą.</p> <p>Bardzo dobry – zna skutki rywalizacji o hegemonię w Europie Wschodniej; omawiając przebieg rywalizacji, posługuje się właściwymi pojęciami i rozumie ich znaczenie; dostrzega rolę poszczególnych postaci w przebiegu konfliktu.</p> <p>Celujący – w toku wypowiedzi odwołuje się do właściwych fragmentów źródeł wykorzystywanych podczas lekcji; formułuje własną ocenę zmagania o hegemonię w Europie Wschodniej; analizuje teksty źródłowe i samodzielnie konstruuje wnioski odnośnie omawianego tematu; samodzielnie konfrontuje je z opiniami zawartymi w wybranej literaturze uzupełniającej.</p>
32.	Rewolucja przemysłowa w Anglii	<p>Dopuszczający – wymienia pojedyncze elementy przemian demograficznych i społecznych w Europie w XVIII w., zna pojęcia: rewolucja przemysłowa, demografia.</p> <p>Dostateczny – dostrzega przemiany demograficzne i społeczne w Europie w XVIII w.; wskazuje najważniejsze elementy rewolucji przemysłowej.</p> <p>Dobry – dostrzega genezę i skutki przemian społecznych w XVIII w.; zna pojęcia: ogradzanie, fizjokratyzm, opisuje najważniejsze odkrycia i wynalazki związane z rozwojem przemysłu.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje genezę rewolucji przemysłowej w dłuższej perspektywie czasowej; potrafi scharakteryzować procesy gospodarcze towarzyszące rozwojowi przemysłu; charakteryzuje teorię fizjokratyzmu.</p> <p>Celujący – zna i charakteryzuje spory o znaczenie rewolucji przemysłowej; potrafi uzasadnić własne zdanie na ten temat; dokonuje oceny fizjokratyzmu; porównuje sytuację w Europie do pozostałych kontynentów.</p>
33.	Wzrost znaczenia Rosji i Prus w Europie	<p>Dopuszczający – wskazuje na mapie granice Rosji i Prus; zna pojęcie absolutyzmu oświeconego; przy pomocy nauczyciela wskazuje główne reformy.</p> <p>Dostateczny – charakteryzuje reformy dokonane w Rosji i Prusach;</p>

		<p>dostrzega przyczyny ich przeprowadzenia; wskazuje konsekwencję ich realizacji.</p> <p>Dobry – wskazuje wpływ przeprowadzonych reform na rozwój społeczno-gospodarczy państw; przedstawia konsekwencje tych reform dla państw ościennych; samodzielnie analizuje fragmenty literatury popularnonaukowej.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje sylwetki władców; przedstawia wpływ idei oświeceniowych na zmianę sposobu rządzenia w Prusach i Rosji; dokonuje oceny reform i ich konsekwencji.</p> <p>Celujący – wskazuje elementy pozytywne i negatywne przeprowadzonych reform; omawia wpływ reform na społeczeństwo i jego położenie w Prusach i Rosji; wykazuje się znajomością literatury na temat Rosji i Prus w XVIII w.</p>
34.	Historiografia polska w okresie nowożytnym*	<p>Dopuszczający – zna pojęcie: historiografia; wymienia najważniejszych polskich historiografów okresu nowożytnego; potrafi podać tytuły ich najważniejszych dzieł.</p> <p>Dostateczny – potrafi umieścić w czasie działalność S. Staszica, A. Naruszewicza; potrafi scharakteryzować treść przynajmniej jednego z ich dzieł.</p> <p>Dobry – zna pojęcie: providencjalizm; umie podać nazwiska najważniejszych polskich kronikarzy okresu nowożytnego oraz tytuły ich dzieł; wskazuje różne nurty w polskiej historiografii.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje różne nurty polskiej historiografii w renesansie i oświeceniu, przedstawia genezę pamiętnikarstwa; wymienia największych polskich twórców tego gatunku, samodzielnie dokonuje krytycznej analizy tekstu źródłowego.</p> <p>Celujący – charakteryzuje ewolucję pojęcia historia i naród; samodzielnie dokonuje krytycznej analizy tekstu źródłowego w powiązaniu ze źródłem ikonograficznym; wykazuje się znajomością literatury naukowej i popularnonaukowej dotyczącej tematu.</p>
35.	Życie codzienne w epoce nowożytnej	<p>Dopuszczający – omawia różne przejawy życia rodzinnego w dobie wczesnej nowożytności; zna sposoby spędzania wolnego czasu; wymienia zajęcia ludności;</p> <p>Dostateczny – wie, jaką rolę w okresie nowożytnym odgrywała jednostka i rodzina; wskazuje ich miejsce w społeczeństwie.</p> <p>Dobry – charakteryzuje pozycję kobiety i dziecka w okresie</p>

		<p>nowożytnym; dostrzega zróżnicowanie tej pozycji w zależności od wydarzeń społeczno-historycznych.</p> <p>Bardzo dobry – dokonuje oceny przejawów życia społecznego w okresie nowożytnym; dostrzega kontynuację niektórych zwyczajów.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością literatury na temat życia codziennego; dostrzega jego różnorodność; wyciąga samodzielne wnioski i posługuje się samodzielną argumentacją.</p>
36.	Powtórzenie materiału: oświecenie	<p>Dopuszczający – określa ramy chronologiczne oświecenia; zna najwybitniejszych przedstawicieli oświecenia; potrafi wymienić najważniejsze wydarzenia polityczne, społeczne i religijne w okresie oświecenia.</p> <p>Dostateczny – zna następstwo chronologiczne wydarzeń w okresie oświecenia; wymienia najważniejsze idee epoki.</p> <p>Dobry – potrafi scharakteryzować główne idee w sztuce, polityce i religii epoki Oświecenia; zna działania najważniejszych postaci epoki; poprawnie posługuje się pojęciami z zakresu dziejów politycznych, religijnych, gospodarczych, społecznych.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje ogólne tendencje rozwoju państw europejskich w okresie oświecenia; wymienia najważniejsze dynastie panujące i przyporządkowuje je do konkretnych monarchii; swobodnie posługuje się mapą historyczną; samodzielnie analizuje różne typy źródeł historycznych z epoki.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością literatury popularnej i naukowej dotyczącej epoki w zakresie, który wykracza poza podstawę programową; samodzielnie formułuje sądy i uzasadnia je; na podstawie różnych źródeł informacji syntetyzuje wiadomości.</p>
37.	Sprawdzian: oświecenie	Według punktacji przyjętej przez nauczyciela.
38.	Unia polsko-saska	<p>Dopuszczający – zna warunki i realia unii polsko-saskiej; wymienia władców z dynastii Wettinów.</p> <p>Dostateczny – dostrzega znaczenie sejmu konwokacyjnego Augusta II i Augusta III; przedstawia czasy saskie; zna i omawia czas Stanisława Leszczyńskiego.</p> <p>Dobry – opisuje wydarzenia z czasów panowania Augusta II i Augusta III Sasa; omawia wojnę północną i jej skutki dla Polski.</p> <p>Bardzo dobry – dostrzega rolę mocarstw zachodnich w decydowaniu</p>

		<p>w sprawach polskich; omawia rozwój gospodarczy ziem w czasach saskich; wskazuje na znaczenie kultury i nauki dla kształtowania świadomości narodowej.</p> <p>Celujący – dokonuje oceny czasów saskich dla wzmocnienia autorytetu władzy w Rzeczypospolitej; analizuje źródła i dokonuje ocen komparatywnych.</p>
39.	<p>Rzeczpospolita w początkach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. Pierwszy rozbiór Polski</p>	<p>Dopuszczający – zna okoliczności wyboru Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla; zna pojęcie konfederacji barskiej; wskazuje na mapie tereny zabrane w I rozbiorze.</p> <p>Dostateczny – wymienia najważniejsze reformy z początków panowania Poniatowskiego; charakteryzuje genezę konfederacji barskiej; odczytuje z mapy poszczególne ziemie zabrane w I rozbiorze.</p> <p>Dobry – przedstawia przejawy ingerencji państw ościennych w pierwszym okresie panowania Poniatowskiego; charakteryzuje reformy przeprowadzone w latach 1764–1772; z pomocą nauczyciela dokonuje oceny konfederacji barskiej.</p> <p>Bardzo dobry – określa cele powołania konfederacji barskiej; charakteryzuje okoliczności pierwszego rozbioru; samodzielnie pracuje z mapą i źródłami; dokonuje oceny pierwszego okresu rządów króla.</p> <p>Celujący – przedstawia różne stanowiska na temat wyboru króla i konfederacji barskiej; dokonuje samodzielnych ocen tych stanowisk; przedstawia konsekwencje I rozbioru Polski dla Rzeczypospolitej i państw zaborczych.</p>
40.	<p>Kultura oświecenia w Polsce</p>	<p>Dopuszczający – wymienia najważniejszych przedstawicieli kultury oświeceniowej; zna największe zabytki oświecenia; lokalizuje wydarzenia w czasie.</p> <p>Dostateczny – wskazuje cechy charakterystyczne sztuki oświecenia w Polsce; rozumie genezę przemian światopoglądowych w Polsce; wyjaśnia rolę króla w kształtowaniu kultury epoki.</p> <p>Dobry – wskazuje główne kierunki myśli społeczno-politycznej oświecenia; charakteryzuje ich założenia; rozpoznaje zabytki na ilustracji.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje dokonania literackie; wymienia najważniejsze osiągnięcia polskiej nauki XVIII w. i ich praktyczne zastosowanie.</p> <p>Celujący – potrafi wskazać powiązania polskiej kultury oświeceniowej</p>

		z europejską; dokonuje oceny osiągnięć filozofii i nauki oświeceniowej; wskazuje na wpływ starożytności na sztukę oświecenia; wykazuje się znajomością dzieł literackich z omawianego okresu.
41.	Sejm Wielki i jego reformy. II rozbiór	<p>Dopuszczający – lokalizuje w czasie wydarzenia Sejmu Wielkiego oraz I rozbiór Polski; zna kluczowe okoliczności omawianego tematu.</p> <p>Dostateczny – zna postanowienia Konstytucji 3 Maja; pojęcia: konfederacja targowicka oraz wojna w obronie konstytucji; potrafi wskazać na mapie historycznej obszary zagarnięte przez państwa zaborcze w drugim rozbiórce.</p> <p>Dobry – zna obozy polityczne w Sejmie Wielkim, nazwiska przywódców oraz programy, działania podjęte przez Sejm na rzecz zwiększenia liczebności armii oraz pojęcia: czarna procesja, prawo o sejmikach, prawo o miastach.</p> <p>Bardzo dobry – zna proces kształtowania się programu reform Rzeczypospolitej przed zwołaniem Sejmu Czteroletniego; zna okoliczności zawarcia przymierza polsko-pruskiego i jego znaczenie; potrafi opisać przebieg wojny w obronie Konstytucji; zna postaci: Stanisława Staszica, Hugo Kołłątaja, Stanisława Małachowskiego.</p> <p>Celujący – potrafi dokonać oceny roli Stanisława Augusta Poniatowskiego w okresie Sejmu Czteroletniego.</p>
42.	Powstanie kościuszkowskie i III rozbiór	<p>Dopuszczający – zna daty graniczne powstania, wymienia najważniejsze postaci związane z powstaniem, wskazuje państwa biorące udział w II rozbiórce.</p> <p>Dostateczny – zna pojęcia: uniwersał połaniecki, kosynierzy; wskazuje na mapie historycznej obszary zagarnięte przez państwa zaborcze w trzecim rozbiórce.</p> <p>Dobry – zna okoliczności wybuchu powstania (sprzysiężenie, bunt Madalińskiego), dzienną datę wybuchu powstania, postanowienia, uniwersału połanieckiego; wie, jaką rolę odegrali w powstaniu: Jan Henryk Dąbrowski i Hugo Kołłątaj.</p> <p>Bardzo dobry – zna postaci: Wojciecha Bartosa (Głowackiego), Jana Kilińskiego, Aleksandra Suworowa, Tomasza Wawrzeckiego oraz główne elementy biografii Tadeusza Kościuszki; opisuje przebieg powstania z wykorzystaniem mapy historycznej; potrafi dokonać analizy przyczyn klęski powstania.</p>

		Celujący – dokonuje krytycznej oceny powstania.
43.	Powtórzenie materiału: Polska w XVIII w.	<p>Dopuszczający – lokalizuje w czasie i przestrzeni najważniejsze z dziejów Polski w XVIII w.; potrafi wymienić w polskich władców i kluczowe postaci historii powszechnej związane z dziejami Polski.</p> <p>Dostateczny – zna przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń związanych z dziejami Polski w XVIII w.; rozumie najważniejsze pojęcia historyczne z dziejów Polski omawianego okresu.</p> <p>Dobry – potrafi scharakteryzować główne idee w polskiej sztuce, polityce i religii XVIII w.; zna działania najważniejszych postaci; w opisywaniu wydarzeń poprawnie posługuje się pojęciami z zakresu dziejów politycznych, religijnych, gospodarczych, społecznych.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje uwarunkowania geopolityczne wpływające na dzieje Polski w omawianym okresie; samodzielnie analizuje różne typy źródeł historycznych; rozumie ciągłość procesu historycznego i trafnie opisuje związki przyczynowo-skutkowe.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością literatury popularnej i naukowej dotyczącej omawianego materiału w zakresie, który wykracza poza podstawę programową; samodzielnie formułuje sądy i uzasadnia je; na podstawie różnych źródeł informacji syntetyzuje wiadomości.</p>
44.	Sprawdzian: Polska w XVIII w.	Według przyjętej przez nauczyciela punktacji.
45.	Epoka napoleońska	<p>Dopuszczający – wymienia główne bitwy z okresu wojen napoleońskich; zna pojęcie: hegemonia; zna okoliczności koronacji Napoleona na cesarza.</p> <p>Dostateczny – zna podstawowe fakty z biografii Napoleona; wymienia najważniejsze dokumenty epoki; charakteryzuje główne reformy wewnętrzne.</p> <p>Dobry – wskazuje na mapie kierunki kampanii Napoleona i główne bitwy; zna i rozumie pojęcie blokada kontynentalna oraz wskazuje na jej konsekwencje dla Europy; przedstawia stosunek Napoleona do podbitych narodów.</p> <p>Bardzo dobry – dokonuje oceny polityki wewnętrznej i zagranicznej Napoleona; charakteryzuje Kodeks Napoleona i jego znaczenie dla rozwoju społeczeństw; wskazuje konsekwencje epoki napoleońskiej.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością tematu znacznie wykraczającą poza ramy programu; wskazuje negatywne i pozytywne aspekty epoki</p>

		napoleońskiej; dostrzega znaczenie epoki dla przemian politycznych i społecznych w XIX-wiecznej Europie.
46.	Kongres wiedeński	<p>Dopuszczający – zna okoliczności i cel zwołania kongresu; zna pojęcia: legitymizm, restauracja, równowaga sił.</p> <p>Dostateczny – charakteryzuje główne postanowienia kongresu; zna nazwiska polityków, którzy podejmowali najważniejsze decyzje na kongresie; omawia przebieg „stu dni Napoleona”.</p> <p>Dobry – wskazuje na mapie postanowienia terytorialne kongresu; dostrzega ich konsekwencje dla Europy; charakteryzuje proces realizacji postanowień kongresu.</p> <p>Bardzo dobry – dokonuje oceny postanowień kongresu; charakteryzuje przyczyny powrotu państw europejskich do starego porządku; dostrzega złożoność postanowień kongresu i ich konsekwencji.</p> <p>Celujący – wyraża własne opinie na temat postanowień kongresu i porównuje je z negatywnymi i pozytywnymi opiniami na temat kongresu zaczerpniętymi z literatury popularnonaukowej; potrafi bronić własnego stanowiska, używając przemyślanych argumentów.</p>
47.	Sprawa polska w polityce Napoleona. Księstwo Warszawskie. Postanowienia Kongresu Wiedeńskiego w sprawie polskiej.	<p>Dopuszczający – przedstawia ogólną sytuację na ziemiach polskich w czasach Napoleona; zna okoliczności powołania Księstwa Warszawskiego; lokalizuje istnienie Księstwa Warszawskiego w czasie i przestrzeni.</p> <p>Dostateczny – zna okoliczności powołania Legionów Polskich we Włoszech; przedstawia rolę generała Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego, warunki pokoju w Tylży.</p> <p>Dobry – przedstawia zawartość Konstytucji Księstwa Warszawskiego; zna zasady Aktu grudniowego z 1807 r.; zna okoliczności utworzenia Królestwa Polskiego.</p> <p>Bardzo dobry – analizuje przyczyny i etapy upadku Napoleona; zna wyniki najważniejszych bitew w kampaniach napoleońskich; dostrzega wpływ zmian sytuacji Napoleona na sprawę polską; przedstawia przebieg kongresu w Wiedniu i jego postanowienia w sprawie polskiej.</p> <p>Celujący – dokonuje porównań i ocen funkcjonowania Księstwa Warszawskiego; ocenia postawę Polaków w czasach Napoleona.</p>
48.	Powtórzenie: Epoka napoleońska	Dopuszczający – lokalizuje w czasie i przestrzeni najważniejsze wydarzenia z okresu napoleońskiego; potrafi wymienić władców i

		<p>kluczowe postaci epoki.</p> <p>Dostateczny – zna przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń związanych z dziejami okresu napoleońskiego; rozumie najważniejsze pojęcia historyczne z dziejów omawianego okresu; rozumie związek dziejów Polski z wydarzeniami okresu napoleońskiego.</p> <p>Dobry – potrafi scharakteryzować główne idee okresu; zna działania najważniejszych postaci; w opisywaniu wydarzeń poprawnie posługuje się pojęciami z zakresu dziejów politycznych, religijnych, gospodarczych, społecznych; wyjaśnia motywacje działań podejmowanych w kolejnych etapach okresu napoleońskiego przez poszczególne państwa; analizuje źródła historyczne dotyczące omawianego okresu.</p> <p>Bardzo dobry – szczegółowo charakteryzuje uwarunkowania geopolityczne wpływające na dzieje Europy i świata w omawianym okresie, samodzielnie, krytycznie i porównawczo analizuje różne typy źródeł historycznych; rozumie ciągłość procesu historycznego i trafnie opisuje związki przyczynowo-skutkowe.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością literatury popularnej i naukowej dotyczącej omawianego materiału w zakresie, który wykracza poza podstawę programową, samodzielnie formułuje sądy i uzasadnia je; na podstawie różnych źródeł informacji syntetyzuje wiadomości.</p>
49.	Sprawdzian: Epoka napoleońska	Według przyjętej przez nauczyciela punktacji.
50.	Postęp naukowo-techniczny w XIX w.	<p>Dopuszczający – wymienia najważniejsze odkrycia i wynalazki z XIX w.; zna pojęcie rewolucji naukowo-technicznej.</p> <p>Dostateczny – wskazuje przyczyny gwałtownego rozwoju nauki w XIX w.; wymienia największych uczonych tego okresu i ich osiągnięcia.</p> <p>Dobry – przedstawia praktyczne zastosowanie odkryć naukowych w XIX w., charakteryzuje konsekwencje postępu cywilizacyjnego; charakteryzuje główne kierunki filozofii pozytywistycznej.</p> <p>Bardzo dobry – dokonuje oceny rewolucji naukowej; wskazuje na mapie główne kierunki ekspedycji geograficznych i przedstawia sylwetki ich uczestników; zajmuje własne stanowisko i potrafi go bronić, używając przemyślanych argumentów.</p> <p>Celujący – rozumie złożoność procesu określanego jako rewolucja</p>

		naukowo-techniczna; wskazuje dalekosiężne konsekwencje rewolucji; samodzielnie wymienia uczonych i ich osiągnięcia; potrafi ich umiejscowić w czasie i przestrzeni; swobodnie pracuje z różnorodnymi źródłami.
51.	Kultura XIX i początków XX w.	<p>Dopuszczający – wymienia najważniejszych przedstawicieli kultury XIX i początków XX w.; zna największe zabytki; zna pojęcia realizm, impresjonizm, secesja.</p> <p>Dostateczny – wskazuje cechy charakterystyczne sztuki XIX i początków XX w.; charakteryzuje genezę przemian w sztuce; wyjaśnia pojęcia: pozytywizm, idealizm, naturalizm.</p> <p>Dobry – wyjaśnia pojęcia: scjentyzm, historyzm, akademizm; wskazuje główne kierunki myśli społeczno-politycznej; charakteryzuje ich założenia; rozpoznaje zabytki na ilustracji.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje dokonania poszczególnych filozofów; przedstawia cele filozofii; wymienia najważniejszych kompozytorów epoki; zna ich dokonania.</p> <p>Celujący – dokonuje oceny osiągnięć filozofii; wiąże rozwój techniki i nauki z rozwojem sztuki; wykazuje się znajomością dzieł literackich z omawianego okresu.</p>
52.	Przemiany demograficzne, społeczne i gospodarcze na świecie	<p>Dopuszczający – zna kierunek przemian społecznych, które dokonywały się XIX w.; potrafi podać ich przykład; zna pojęcia: migracja, demografia.</p> <p>Dostateczny – dostrzega problemy społeczne i gospodarcze świata w XIX w.; zna pojęcia: urbanizacja, związki zawodowe.</p> <p>Dobry – charakteryzuje problemy społeczne i gospodarcze świata w XIX w.; wskazuje ich genezę i skutki; wyjaśnia pojęcia: liberalizm, socjalizm, nacjonalizm.</p> <p>Bardzo dobry – zna nowe ideologie, potrafi je scharakteryzować; dostrzega i charakteryzuje problemy narodowościowe występujące w Europie w XIX w.; wskazuje kontynuacje ideologii XIX-wiecznych w czasach współczesnych.</p> <p>Celujący – dokonuje krytycznej oceny ideologii; formułuje samodzielne oceny i uzasadnia je.</p>
53.	Nowe nurty w religiach chrześcijańskich	<p>Dopuszczający – wymienia najważniejsze wyznania w XIX-wiecznej Europie i Ameryce Północnej; zna pojęcie: ekumenizm.</p> <p>Dostateczny – wie, jakie nurty w religiach narodziły się w XIX i na</p>

	przełomu XIX i XX w.*	<p>początku XX w.; zna pojęcia: encyklika, sobór, adwentyzm, Świadkowie Jehowy.</p> <p>Dobry – charakteryzuje sytuację Kościoła katolickiego w XIX i na początku XX w.; omawia rozwój i przemiany zachodzące w kościele anglikańskim; zna pojęcia: kwakrzy, pietyzm, zielonoświątkowcy, Armia Zbawienia.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje dokonania I soboru watykańskiego; charakteryzuje założenia kościołów powstałych na gruncie anglikanizmu; omawia rozwój ruchu ekumenicznego; wskazuje podobieństwa i różnice w wyznaniach i religiach związanych z tematem lekcji.</p> <p>Celujący – charakteryzuje przemiany, jakie zaszły w religiach niechrześcijańskich w XIX i XX w.; ocenia dorobek ekumenizmu; organizuje dyskusję panelową.</p>
54.	Stany Zjednoczone w XIX w.	<p>Dopuszczający – zna podstawowe fakty dotyczące Stanów Zjednoczonych w XIX w.</p> <p>Dostateczny – zna i rozumie pojęcia: secesja, abolicjonizm, republikanie, demokraci, Ku-Klux-Klan; wskazuje na mapie rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych; wskazuje jego przyczyny.</p> <p>Dobry – wskazuje genezę wojny secesyjnej; wymienia konsekwencje wprowadzenia aktu o niewolnictwie; zna głównych polityków Północy i Południa z okresu wojny secesyjnej; charakteryzuje politykę Stanów wobec innych państw amerykańskich.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje różnice między stanami północnymi i południowymi, leżące u podstaw wybuchu wojny; omawia konsekwencje wojny; przedstawia sposoby realizacji doktryny Monroe’a; wskazuje kierunki rozwoju gospodarczego Stanów Zjednoczonych w XIX w.</p> <p>Celujący – dokonuje samodzielnych ocen sytuacji w Stanach przed wybuchem wojny oraz jej konsekwencji; przedstawia własne stanowisko wobec polityki kolonialnej Stanów; charakteryzuje sylwetki najważniejszych polityków amerykańskich z XIX w.; wykazuje się znajomością literatury naukowej.</p>
55.	Wiosna Ludów. Rozwój parlamentaryzmu na	<p>Dopuszczający – lokalizuje w czasie i przestrzeni wydarzenia Wiosny Ludów i zjednoczenia Włoch i Niemiec, rewolucji rosyjskiej 1905 r.; rozumie pojęcie: Wiosna Ludów.</p>

	<p>świecie. Zjednoczenie Niemiec i Włoch</p>	<p>Dostateczny – umie opisać proces jednoczenia Niemiec i Włoch; zna daty kluczowych wydarzeń w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec (1848, 1858, 1860, 1866, 1870, 1871); zna postaci: Camilla di Cavoura, Giuseppe Garibaldi, Wiktora Emanuela II, Ottona von Bismarcka, Wilhelma I, Napoleona III; potrafi wskazać na mapie historycznej zjednoczone Niemcy i Włochy pod koniec XIX w.</p> <p>Dobry – umie opisać przemiany, które nastąpiły w Rosji po roku 1905 r.; zna pojęcie: kocioł bałkański i potrafi je wyjaśnić; charakteryzuje przemiany polityczne we Francji od restauracji monarchii Burbonów po wojnach napoleońskich do roku 1871; zna pojęcie: rewolucja lipcowa.</p> <p>Bardzo dobry – umie scharakteryzować uwarunkowania sytuacji na Bałkanach, na przełomie XIX i XX w.; zna założenia reformy wewnętrznej w państwie Habsburgów w 1868 r.; potrafi ukazać rozwój parlamentaryzmu w Anglii, Niemczech i w państwie Habsburgów w XIX w.; zna główne problemy narodowościowe w Europie Środkowej i Wschodniej oraz kwestię żydowską i irlandzką na przełomie XIX i XX w.; zna pojęcia: cenzus majątkowy, wybory kurialne, antysemityzm, syjonizm, zgniłe miasteczka.</p> <p>Celujący – umie dokonać analizy przyczyn konfliktów istniejących w Europie na początku XX w. i wskazywać na ich długofalowe konsekwencje także w czasach współczesnych.</p>
56.	Rosja w latach 1815–1914	<p>Dopuszczający – zna pojęcia i postaci związane z omawianym tematem; wskazuje na mapie terytorium Rosji w XIX i na początku XX w.</p> <p>Dostateczny – kojarzy Rosję z pozycją hegemonia politycznego w środkowowschodniej Europie w XIX w.; zna postanowienia kongresu wiedeńskiego i odnosi je do państwa rosyjskiego; wymienia narody ujarzmione przez Rosję i pozostające pod jej administracją w omawianym okresie; omawia przebieg rewolucji w Rosji z lat 1905–1907; wymienia partie wchodzące w skład poszczególnych dum rosyjskich; zna ruch dekabrystów; wymienia wojny prowadzone przez Rosję w omawianym okresie.</p> <p>Dobry – omawia okoliczności przystąpienia Rosji do trójporozumienia; charakteryzuje położenie polityczne narodów ujarzmionych przez Rosję i pozostających pod jej administracją w omawianym okresie; omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji w</p>

		<p>Rosji z lat 1905–1907; omawia przyczyny, przebieg i skutki wojen prowadzonych przez Rosję w omawianym okresie.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje programy polityczne i społeczno-gospodarcze partii wchodzących w skład poszczególnych dum rosyjskich; charakteryzuje ruch dekabrystów; charakteryzuje program zwolenników panslawizmu w Rosji.</p> <p>Celujący – formułuje własną ocenę ustroju politycznego i społeczno-gospodarczego Rosji oraz wewnętrznej i zewnętrznej polityki caratu w omawianym okresie; analizuje teksty źródłowe i samodzielnie konstruuje wnioski odnośnie omawianego tematu; samodzielnie konfrontuje je z opiniami zawartymi w wybranej literaturze uzupełniającej.</p>
57.	Powtórzenie: Wiek XIX i początek XX wieku	<p>Dopuszczający – lokalizuje w czasie i przestrzeni najważniejsze z dziejów XIX i początku XX w.; potrafi wymienić władców i kluczowe postaci historii powszechnej XIX i początku XX w.</p> <p>Dostateczny – zna przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń XIX i początku XX w.; rozumie najważniejsze pojęcia historyczne z dziejów omawianego okresu.</p> <p>Dobry – potrafi scharakteryzować główne idee w sztuce, polityce i religii XIX i początku XX w.; zna działania najważniejszych postaci; w opisywaniu wydarzeń poprawnie posługuje się pojęciami z zakresu dziejów politycznych, religijnych, gospodarczych, społecznych.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje uwarunkowania geopolityczne wpływające na dzieje w omawianym okresie; samodzielnie analizuje różne typy źródeł historycznych; rozumie ciągłość procesu historycznego i trafnie opisuje związki przyczynowo-skutkowe.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością literatury popularnej i naukowej dotyczącej omawianego materiału w zakresie, który wykracza poza podstawę programową; samodzielnie formułuje sądy i uzasadnia je; na podstawie różnych źródeł informacji syntetyzuje wiadomości.</p>
58.	Sprawdzian: Wiek XIX i początek XX w.	Według przyjętej przez nauczyciela punktacji.
59.	Walki narodowo-wyzwoleńcze Polaków	<p>Dopuszczający – lokalizuje w czasie i przestrzeni powstanie listopadowe, powstanie styczniowe oraz Wiosnę Ludów na ziemiach polskich; potrafi wskazać przyczyny i skutki powstań.</p>

		<p>Dostateczny – potrafi opisać przebieg powstania listopadowego i styczniowego; zna daty wybuchu; zna pojęcia: statut organiczny, biali, czerwoni, branka; potrafi wskazać na mapie: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicję, Rzeczpospolitą Krakowską.</p> <p>Dobry – umie opisać ruchy niepodległościowe na ziemiach polskich w latach 1846–1848; zna pojęcia: emisariusz, rabacja, odwilż posewastopolska; zna ogólnie działalność: księcia Adama Czartoryskiego, Jakuba Szeli, Romualda Traugutta i wie, jaką rolę odegrali oni w latach 1830–1864.</p> <p>Bardzo dobry – potrafi scharakteryzować przyczyny ruchów powstańczych w XIX w., jak i ich następstwa; umie poddać działania organizatorów powstania samodzielnej, krytycznej ocenie; potrafi opisać działalność: Waleriana Łukasińskiego, wielkiego księcia Konstantego, księcia Adama Czartoryskiego, Romualda Traugutta; potrafi wskazać na mapie miejsca największych bitew powstania listopadowego oraz obszary najbardziej intensywnej walk partyzanckich z czasów powstania styczniowego.</p> <p>Celujący – dokonuje samodzielnej, krytycznej oceny wszystkich powstań; zna poglądy historiografii oceniające powstania.</p>
60.	<p>Obrona przed wynaradawianiem.</p> <p>Kultura polska w XIX i na początku XX w.</p>	<p>Dopuszczający – wie, jaką politykę prowadziły państwa zaborcze wobec narodu polskiego; zna pojęcia: rusyfikacja, germanizacja; wymienia najważniejszych przedstawicieli kultury XIX i początków XX w.; zna najważniejsze dzieła tego okresu.</p> <p>Dostateczny – potrafi opisać działania rusyfikacyjne w zaborze rosyjskim i germanizację w zaborze pruskim w drugiej połowie XIX w. oraz opór społeczeństwa polskiego przeciwko wynaradawianiu; wskazuje cechy charakterystyczne polskiej sztuki XIX i początków XX w.; charakteryzuje genezę przemian w sztuce; wyjaśnia pojęcia: romantyzm, pozytywizm.</p> <p>Dobry – charakteryzuje politykę Rosji i Prus wobec Polaków; zna pojęcia: Kraj Przywiślański, cenzura, strajk szkolny, kulturkampf, praca organiczna, Komisja Kolonizacyjna, Hakata; zna działalność: Zygmunta Felińskiego, Mieczysława Ledóchowskiego, Michała Drzymały; omawia rozwój literatury i sztuki na emigracji.</p> <p>Bardzo dobry – umie opisać ustrój poszczególnych ziem polskich pod</p>

		<p>zaborami; charakteryzuje autonomię w Galicji; zna problemy narodowościowe na obszarze ziem byłej Rzeczypospolitej w XIX w.; potrafi opisać proces odrodzenia narodowego Litwinów, Białorusinów i Ukraińców oraz konsekwencje tego procesu dla społeczeństwa polskiego; dostrzega i wyjaśnia zróżnicowanie w rozwoju kultury polskiej w specyficznej sytuacji kraju podzielonego między zaborców; rozróżnia i charakteryzuje różne motywy literackie (ludowość, mistycyzm, Orient).</p> <p>Celujący – potrafi dokonać samodzielnej, krytycznej oceny polityki stronnictwa stańczyków w Galicji; dokonuje oceny osiągnięć polskiej kultury i nauki w okresie zaborów; wykazuje się znajomością dzieł literackich z omawianego okresu.</p>
61.	Rozwój gospodarczy ziem polskich pod zaborami. Ruchy polityczne na ziemiach polskich	<p>Dopuszczający – potrafi wyjaśnić pojęcie: uwłaszczenie; zna daty uwłaszczenia chłopów w poszczególnych zaborach; zna postaci: Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego.</p> <p>Dostateczny – zna zasady uwłaszczenia chłopów w poszczególnych zaborach oraz konsekwencje uwłaszczenia dla życia gospodarczego; zna główne założenia programu Polskiej Partii Socjalistycznej oraz Narodowej Demokracji.</p> <p>Dobry – potrafi opisać główne problemy życia gospodarczego w trzech zaborach, potrafi wskazać na mapie historycznej główne ośrodki przemysłowe na ziemiach polskich w XIX w. i wyszczególnić rodzaje przemysłu, które w nich przeważały.</p> <p>Bardzo dobry – umie opisać główne założenia programu Polskiego Stronnictwa Ludowego oraz SDKPiL, działalność polityków polskich w parlamentach zaborczych państw w XIX w., czynniki wpływające na stosunki polsko-żydowskie w XIX w.; potrafi dokonać krótkiej charakterystyki postaci: Dezyderego Chłapowskiego, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Daszyńskiego; potrafi dokonać analizy przyczyn stosunkowo słabego rozwoju przemysłu na ziemiach polskich w XIX w.</p> <p>Celujący – uczeń dysponuje zasobem wiedzy i umiejętności znacznie wykraczającym poza poziom wymagany na ocenę bardzo dobrą.</p>
62.	Życie codzienne u progu nowoczesności	<p>Dopuszczający – omawia różne przejawy życia rodzinnego w okresie XIX w.; zna sposoby spędzania wolnego czasu; wymienia zajęcia ludności.</p>

		<p>Dostateczny – wie, jaką rolę w XIX w. odgrywała jednostka i rodzina; wskazuje ich miejsce w społeczeństwie.</p> <p>Dobry – charakteryzuje pozycję kobiety i dziecka w XIX w.; dostrzega zróżnicowanie tej pozycji w zależności od wydarzeń społeczno-historycznych; charakteryzuje walkę sufrażystek.</p> <p>Bardzo dobry – dokonuje oceny przejawów życia społecznego w XIX w.; przedstawia różne postawy wobec postępu naukowo-technicznego.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością literatury na temat życia codziennego; dostrzega jego różnorodność; wyciąga samodzielne wnioski i posługuje się samodzielną argumentacją.</p>
63.	Powtórzenie: Jak naród polski przetrwał czas niewoli?	<p>Dopuszczający – lokalizuje w czasie i przestrzeni najważniejsze z dziejów Polski w XIX i początków XX w.; potrafi wymienić kluczowe postaci związane z dziejami Polski w XIX i początku XX w.</p> <p>Dostateczny – zna przyczyny i skutki najważniejszych wydarzeń związanych z dziejami Polski w XIX i początku XX w.; rozumie najważniejsze pojęcia historyczne z dziejów Polski omawianego okresu.</p> <p>Dobry – potrafi scharakteryzować główne idee w polskiej sztuce, polityce i religii XIX i początku XX w.; zna działania najważniejszych postaci; w opisywaniu wydarzeń poprawnie posługuje się pojęciami z zakresu dziejów politycznych, religijnych, gospodarczych, społecznych.</p> <p>Bardzo dobry – charakteryzuje uwarunkowania geopolityczne wpływające na dzieje Polski w omawianym okresie; samodzielnie analizuje różne typy źródeł historycznych; rozumie ciągłość procesu historycznego i trafnie opisuje związki przyczynowo-skutkowe.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością literatury popularnej i naukowej dotyczącej omawianego materiału w zakresie, który wykracza poza podstawę programową; samodzielnie formułuje sądy i uzasadnia je na podstawie różnych źródeł informacji syntetyzuje wiadomości.</p>
64.	Sprawdzian: Ziemie polskie pod zaborami	Według punktacji przyjętej przez nauczyciela.
65.	Geneza I wojny światowej	<p>Dopuszczający – potrafi wymienić podstawowe bezpośrednie przyczyny wybuchu wojny oraz pogrupować państwa w bloki sojusznicze istniejące w przededniu wojny; zna datę roczną wybuchu wojny; zna pojęcia: ententa, państwa centralne.</p>

		<p>Dostateczny – potrafi wskazać pośrednie przyczyny wybuchu wojny; omawia ogólne relacje polityczne i gospodarcze pomiędzy państwami europejskimi przed I wojną światową; zna kluczowe postaci życia politycznego Europy w przededniu wojny; rozumie najważniejsze pojęcia historyczne z dziejów omawianego okresu.</p> <p>Dobry – umie wymienić w następstwie chronologicznym wydarzenia, które pośrednio i bezpośrednio doprowadziły do wybuchu wojny; potrafi opisać proces kształtowania bloków politycznych i militarnych przed I wojną światową; zna potencjał zbrojny; ekonomiczny i demograficzny obu wrogich sobie obozów; zna pojęcia: dyplomacja kanonierkowa, kryzys w Faszodzie, kryzys marokański, potrafi odnieść wydarzenia poprzedzające wybuch wojny do sprawy polskiej.</p> <p>Bardzo dobry – potrafi szczegółowo scharakteryzować uwarunkowania geopolityczne, które doprowadziły do wojny; zna działania wybitnych polityków w przededniu I wojny światowej; samodzielnie analizuje różne typy źródeł historycznych; opisuje postawę Polaków w obliczu wybuchu wojny.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością literatury popularnej i naukowej dotyczącej omawianego materiału w zakresie, który wykracza poza podstawę programową; samodzielnie formułuje sądy i uzasadnia je; na podstawie różnych źródeł informacji syntetyzuje wiadomości; twórczo proponuje możliwe sposoby rozwiązania kryzysów politycznych z okresu poprzedzającego I wojnę światową.</p>
66.	<p>Rewolucje w Rosji. Przebieg I wojny światowej</p>	<p>Dopuszczający – potrafi zlokalizować w czasie i przestrzeni najważniejsze wydarzenia rewolucji w Rosji i I wojny światowej; wie, jakie główne państwa wzięły udział w walkach i w jaki sposób wojna się zakończyła; zna pojęcia: bolszewicy, białogwardziści, mienszewicy, rozejm, wojna pozycyjna; zna postaci: Włodzimierza Lenina, Paula von Hindenburga, Mikołaja II, Philippa Pétaine’a, Thomasa Woodrowa Wilsona, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego.</p> <p>Dostateczny – potrafi wymienić fronty, na których toczona działania I wojny światowej; zna przyczyny i skutki rewolucji w Rosji; potrafi opisać główne założenia ideologiczne bolszewików; potrafi ogólnie scharakteryzować przebieg działań zbrojnych w I wojnie światowej; zna najważniejsze skutki wojny; potrafi wymienić nowe rodzaje broni</p>

		<p>zastosowane podczas wojny; zna polskie formacje, które wzięły udział w wojnie.</p> <p>Dobry – potrafi scharakteryzować wpływ, jaki wywarły nowe rodzaje broni zastosowane podczas wojny na jej przebieg; omawia wpływ posiadanego potencjału zbrojnego, ekonomicznego i demograficznego obu wrogich sobie obozów na przebieg wojny; potrafi porównać charakter działań zbrojnych w I wojnie światowej z wcześniejszymi wojnami; opisuje wpływ wybuchu rewolucji w Rosji na przebieg I wojny światowej; opisuje etapy przejmowania władzy w Rosji przez partię bolszewicką; zna wpływ I wojny światowej na sprawę polską; opisuje działania polskich jednostek zbrojnych na frontach I wojny światowej; zna działania dyplomatyczne wybitnych Polaków; zna treść rezolucji Thomasa Woodrowa Wilsona oraz Aktu 5 listopada; wie, na czym polegał kryzys przysięgowy.</p> <p>Bardzo dobry – zna wyniki najważniejszych bitew lądowych i morskich I wojny światowej; potrafi opisać inicjatywy pokojowe, które pojawiały się podczas wojny; potrafi opisać przyczyny klęski państw centralnych; przedstawia postanowienia traktatu wersalskiego; opisuje długofalowe skutki rewolucji w Rosji; zna założenia planu Schlieffena oraz plany wojny państw Ententy; charakteryzuje wady i zalety sił zbrojnych poszczególnych państw uczestniczących w wojnie; samodzielnie analizuje różne typy źródeł historycznych; rozumie dylematy Polaków wobec konieczności opowiedzenia się po którejś ze stron w konflikcie światowym.</p> <p>Celujący – wykazuje się znajomością literatury popularnej i naukowej dotyczącej omawianego materiału w zakresie, który wykracza poza podstawę programową; samodzielnie formułuje sądy i uzasadnia je; na podstawie różnych źródeł informacji syntetyzuje wiadomości.</p>
--	--	---